

הדור השני

לר' מרדכי ושפרה (שיינדל) ניימן ז"ל

לפי ה"אנציקלופדיה לחלוצי הישוב וכוניו" של דוד תדהר	
אברהם ניימן, (הבן הבכור)	כרך ט' דף 3381
צבי ניימן	כרך ח' דף 3105
דב ניימן	כרך ב' דף 1028
עטרה קרינצה אשתו	כרך ט' דף 3401
חיים ניימן	כרך ט' דף 3382
מינה פוקס בת ר' מרדכי ניימן	כרך ב' דף 771
בעלה ר' בנימין פוקס-שועל	כרך ב' דף 771
חיה הוכברג בת ר' מרדכי ניימן	כרך ד' דף 2896
בעלה ר' צבי הוכברג	כרך א' דף 428
רחל גור-גרוזובסקי בת ר' מרדכי ניימן	כרך ט' דף 3382
בעלה יהודה גור-גרוזובסקי	כרך א' דף 244
משה ניימן	כרך ד' דף 2063
אשתו נחמה לאה	כרך ב' דף 1020
דוד ניימן	כרך ד' דף 1689
ברכה אשתו	כרך ב' דף 930
	כרך ב' דף 930

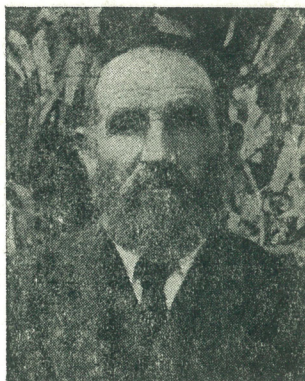
אברהם ניימן הבן הכבוד של מרדכי ניימן

נולד בטולצ'ה, דוברודו'ה (רומניה) בשנת תרכ"ד (1864) לאביו מרדכי ולאמו שפרה (שיינדל) לבית ברגמן.
קיבל חנוך מסורתי ולאומי, היה איש משכיל, שולט בשפות זרות.
כשהחל אביו בתעמולה לעליה לארץ-ישראל, נרשם הוא כחבר לחברת כל ישראל, חברים והיה מקבל את פרסומיהם (חוברות) בצרפתית והושפע מתעמולתם לעבודת האדמה בארץ-ישראל ובעיקר, מבית-הספר "מקוה ישראל" שנפתח בארץ.
בשנת תרמ"ג (1883) עלה לארץ עם אחיו דב ניימן. את אשתו וילדתו עזב בחוף-לארץ, להסתגל וללמוד את עבודת האדמה.
כעבור שנה, כשכל המשפחה וההורים עלו לארץ (1884) חלה ונפטר ביפו. אשתו ובתו דבורה נשארו בחוף-לארץ.

צבי ניימן הבן השני של מרדכי ניימן

נולד בטולצ'ה דוברודז'ה בשנת תרכ"ו.
קיבל חנוך מסורתי, בעיר מולדתו, למד ש"ס ופוסקים. עלה ארצה עם הוריו
ויתר בני המשפחה בשנת תרמ"ה — 1885.
גר בשנים הראשונות לבואו ארצה ביפו, ניהל עסק חלפנות שבזמנו זה מלא
תפקיד בנקאות, כי בנקים עוד לא היו אז בארץ. כל הכספים שנתקבלו מחוץ לארץ
צ"י ועד חובבי ציון עברו דרך ידו.
היה אז מניין קטן של יהודים ביפו וכולם יראי שמים. והוא היה אחד ממיסדי
התלמוד-תורה „שערי תורה“ ביפו, שנוסד בשנת תרנ"ו — 1896.
כאן בארץ המשיך בלמוד התלמוד. הוא עשה לילות כימים ועבר על התלמוד
בשנות חייו הקצרים שבע פעמים. היה שייך לחב"ד. שמר על דיני טהרה והיה
כל יום, הן בקיץ והן בחורף, יורד לטבילה.
וכשם שהיה מסור ללמוד התלמוד ולעבודת הבורא, כן גם ידע לשמוח ולשמח
אחרים ביום חג ומועד.
לכל חג היה נוסע עם משפחתו לעקרון ואביו שהיה דתי וגם יודע תלמוד,
היה גאה בבנו זה ומכבדו עד כדי כך שלא קראו בשמו אלא מוסיף את המלה ר'.
היה לו קול ערב מאד, וכשנתן קולו בשיר, היו כל תושבי עקרון מתאספים
סביב בית אביו ויוצאים במחול.
הוא עבר לגור בעקרון ושם פתח לו חנות והמשיך בלמודיו ובעבודתו את
בוראו עד יומו האחרון.
נשא לאשה את מינה מנצה בת יונה קינדלר.
ובזוג שני את מרים בת ר' דוד צבי פלדמן מנס'ציונה.
צ א צ א י ו : (מאשתו הראשונה) — רחל לאה, יונה, לוי. (מאשתו השנייה) —
יהושע ושרה אשת ישראל שמעוני.
נפטר והובא למנוחות בעקרון ביום ט"ו סיון תרס"ג — 10.6.1905.

דב נימן ואשתו עטרה (קריינצה)

נולד בטולצ'ה, דוברודו'ה (רומניה), בשנת תרכ"ח. לאביו מרדכי (מנכדי העיר ואמידיה). קיבל חנוך תורני ולאומי, רכש לו השכלה כללית וגמר את בית-הספר התיכוני למסחר בעירו.

בתרמ"ג, עם התגברות הרדיפות והפרעות ביהודים במזרח אירופה, עזב את בית אביו האמיד ועלה לארץ-ישראל. כשנקנתה אדמת עקרון בשנת תרמ"ד על ידי שמואל הירש (מנהל מקוה-ישראל) והתישבו בה 11 המשפחות שהובאו במיוחד מהמושבה פאבלובקה, ליד רוזינוי, פלך גרודנה, עלה גם הוא אחריהם להתישב בה ולהכשיר מקום מושב למשפחת בית אביו מהגולה. קשות ומרות היו שנותיו הראשונות בארץ. אדמת הפלחה השחורה שהשקה אותה בזעת אפו לא נתנה את יכולה והסדרים שפקידות הברון הטילה על האכרים היו למורת רוחו והוא התחיל לבקר את מעשיהם ושיטותיהם הנפסדות מבלי משוא פנים ומיד נחרץ גורלו ויהי כגורל חבריו המורדים בעקרון ובראשון-לציון אשר הוכרחו לעזוב את נחלותיהם, אך הודות למרצו הרב הצליח לסכל את מזימת הפקידות ונשאר במקום.

נשא לאשה את עטרה (קריינצה) בת יעקב גולד (אשר עלה לארץ-ישראל מעירו יאסי אשר ברומניה, ציוני נלהב, עוזרו הנאמן של ד"ר ליפה בהפצת חבת ציון ברומניה), והיא אשר חוננה במרץ רב ובתבונת חיים לותה אותו כל ימי חייו זהיתה לו לעדוד בנסיונותיו הקשים בשדה החקלאות.

את נחלתו עיבד בשקידה רבה, עשה נסיונות רבים ושונים לשפור המשק והיה מורה דרך לאכרים בנסיונותיו. נטע עצי מישימיש לתעשית ריבה, וכשלא הצליחו — עקרו. נטע שקדים, זיתים וגפנים, וכשלא עלו יפה עקרו ונטע פרדס. היה מחסידי המשק המעורב ועסק בגידול ירקות למיניהם. היה ממיסדי המחלבה בעקרון, הראשונה בארץ־ישראל, אשר יפו העברית קנתה את תוצותיה.

נאבק קשה עם האכרים השמרנים בשאלת החנוך העברי, אשר התנגדו להחליף את ה"חדר" המסורתי בבית־ספר עברי. היה בין המורדים הראשונים שיסד עם חבריו את בית־הספר העברי במושבה.

עשרות שנים היה מעסקניה המרכזיים של המושבה, עניני הצבור היו קרובים ללבו ולא פעם היה תוצה ברגליו בימי תורף קשים את הוואדים המלאים מים בכדי למלאות שליחות צבור באמונה. ידיעתו הרבה בשפות אירופיות וכמו כן בשפת התורכית הכשירה אותו להתיצב לפני השלטונות התורכיים בזמן מלחמת העולם הראשונה ולהגן על זכויות בני הישוב. היה צנוע בהליכותיו ברח מן הכבוד. נפטר בעקרון, ל' חשון תש"ה.

צ א צ א י ו : — מנחם (פקיד מחלקת המים של עיריית ירושלים. כיום, ראש מועצת בית־שמש); שאול (אכר בעקרון); עקיבא (מהנדס); יוכבד אשת אברהם קריינין; שרה אשת יוסף כרמי; תמר ז"ל אשת אפרים גלר (ירושלים); אסתר אשת מתתיהו קופמן.

עטרה (קריינצה) נימן

נולדה ביאסי (רומניה) בשנת 1877 להוריה יוכבד ויעקב גולד, ציוני נלהב, אשר היה עוזרו הנאמן של הד"ר ליפה בהפצת חיבת ציון ברומניה.

תמונת האב

הוא היה סוחר ובעל אמצעים וביתו היה פתוח לציבור היהודים בעירו. למרות מעמדו ומצבו הכלכלי המבוסס החליט לחסל עסקיו ולעלות ארצה, ובשנת 1884 עלה עם בני משפחתו והתיישב במושבה עקרון שרק זה נוסדה.

יחד עם המשפחה עלה הבן, אברהם משכיל בעל נמוסים יפים וחיש מהר תפיש עמדה יפה במושבה עקרון והיה הרבה שנים ראש הוועד בעקרון

דבא"כוחה בפני הפקידות, שכבדוהו על נמוסיו היפים.

בגיל 17 נישאה עטרה לבעלה דב ניימן, ועמו משכה בעול המשק ופרנסת המשפחה. המצב הכלכלי היה קשה וקשה מזה המצב התברואי. הגרענות, הקדחת, דפטריה וטיפוס הפילו לא מעט חללים. תנאי הדיור היו רעים. במקום נבנו בתים אחדים ארוכים ללא בידוד וללא תנאים סניטריים. כאשר ביקר הברון בארץ חששה הברונית להגיע למושבה פן תחלה בדפטריה ואז נתבקשה עטרה ניימן אישית על ידי הברון, לבקר את רעייתו בראשון-לציון ולהביא בפניה את משאלותיה.

בפגישה זו הביעה רעיית הברון את חרדתה ודאגתה לבריאות בני המקום ושאלה מה לעשות לתיקון המצב. תשובתה של האשה הצעירה היתה כי יש לפזר את התושבים ולהושיבם בבתים קטנים נפרדים. אשתו של הנדיב הבטיחה לטפל בדבר ומיד בחזרה לפריס נתנה הוראות לפקידות בארץ-ישראל להתחיל מיד בבנין הבתים החדשים.

בפי האשה הזקנה בת השמונים ספורים רבים ומעניינים על החיים הקשים בתקופה ההיא, שנות רעב ומצוקה, בנין והתערות באדמת המולדת. בתנאים קשים גידלה משפחה ענפה של שמונה ילדים והצליחה לתת להם חנוך תיכוני וגבוה, אשר אחדים מהם משמשים בתפקידים ראשוניים בניהול ציבורי ובשדה הטכניקה בארץ.

דב ניימן בראש מלחמת „מזכרת-בתייה“ (היא עקרון) בפקידי הנדיב

ידועה המלחמה שהיתה לראשון-לציון בפקידי הברון, אך לא הרבה ידוע על מלחמת העקרונים בפקידות זו, והנה בשנים הראשונות להוסד עקרון, החלו הפקידים להשתלט על העקרונים ורצו לשעבדם (לטאגלענער) ולהפכם לשכירי יום, שלא תהיה להם כל רשות על נחלתם, ולא יוכלו לעשות אף דבר בלי רשות הפקיד, לזרוע אך ורק מה שהפקיד ירשה וכן לנטוע אך ברשותו וכחפצו. העקרונים היו יחסנים במובן ההתישבות, כי הנדיב שלח כידוע איש מיוחד להביאם מנחלותיהם שהיו להם במושבה פבלוה בפלך רוזנוי ברוסיה, והבטיחו להם נחלת שדה וכרם בארץ-ישראל תמורת נחלתם בגולה, לא נכנעו לרצון הפקידים ומרדו.

העקרונים שמו עיניהם בצעיר דב בר מרדכי ניימן שהיה משכיל שולט בשפות ושלט גם בעט. הוא היה צעיר בעל הליכות נעימות, ולא מאנשי המלחמה היה, אך „במקום שאין איש השתדל להיות איש“, והוא הריב את נס המרד בידיו. כמובן שרצה לנהל את המרד בנימוס, ע"י קורספורדנציה, ע"י תעמולה בישוב, וע"י גיוס דעת הקהל, ע"י הבהרת הענין בדרגות הגבוהות של הפקידות וגם להגיע עד לנדיב בדברי הסבר. כאמור היה דב ניימן אדם שקט, אך בשום אופן לא יכול להסכים לשלילת החופש מאנשים הרוצים לעבוד ולחיות כהבנתם, ולא לפי דרישת הפקיד, וכן נכנס למרות רצונו לתפקיד מנהל המרד.

רוב עבודתו בשטח זה היתה בכתב. הוא כתב מכתבי מחאה, מכתבי הסבר לפי כל כתובת שרק השיג, וכן ניהל יומן על כל המתרחש. את יומנו כתב בגרמנית, כי בשפה זו שלט יפה. עשרות עשרות גליונות מלא ביומן, כי הרבה מקרים, שיחות ושערוריות קרו באותם הימים ואת היומן מסר לאחד מבני המשפחה לתרגמו לעברית והכתביד אבד, וחבל, כי היומן הכיל הרבה חומר חשוב מאותה תקופה, לא רק בניגע לעקרון אלא גם בנוגע למושבות אחרות.

הוא רצה לנהל את המרד בנימוס, אך המסיבות גרמו שהמרד ירד ממסלול הנימוס והפך לשדה מלחמה. הפקידים שנשענו על הנדיב ועל מזון המתישבים שבידיהם לא רצו לבוא במשאומתן עם האכרים, והם הביאו משטרה להוציא כמה משפחות מהמושבה. העקרונים ידעו כי המשטרה אינה גלחמת בנשים, ובנות עקרון ידעו יפה לצאת במקלות ובאבנים נגד השוטרים, והשוטרים מוכרחים היו לעזוב את

המושבה. העקרונים שפכו את כל חמתם על הפקידים — הרסו את כלי ביתם והבריחום מהמושבה.

דב ניימן הנעים והשקט לא יכול היה להשתלט על קהל הנרגזים, אך הוא המשיך בפעילותו ולרגלי זאת נגזר עליו להיגרש מהמושבה אך אביו, ר' מרדכי ניימן, גם הוא היה יחסן במושבה, כי שלם 5000 פרנק בעד נחלתו בעקרון ולא חנמ קבל את הנחלה, על כן לא יכלו להוציא לפועל את גרוש הבן.

דב ניימן בעצמו היה היסטוריון — מלבד בקיאותו בדברי ימי ישראל ובדברי ימי העמים, הוא היה בקי בכל ההיסטוריה של ראשית הישוב עד סוף ימיו. כשנפטר בן 80 שנה, הוא ידע לספר את כל קורות הישוב בכל המושבות שנה שנה ומקרהו, רק חבל שבסוף ימיו לא נתפנה מי מהמשפחה לרשום מפיו את כל שהתרחש בארץ בימיו.

.ד.ג.